

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

סנהדרין קד-א

עניין: ברא מזכי אבא

אור זרוע ח"ב סו"ס נ'

מעשה בר' עקיבה שראה אדם אחד שהיה ערום ושחור כפחם והיה טוען על ראשו כטען עשרה טעונין והיה רץ כמרוצת הסוס. גזר עליו ר' עקיבה והעמידו ואמר לאותו האיש למה אתה עושה עבודה קשה כזאת אם עבד אתה ואדונך עושה לך כך אני אפדה אותך מידו ואם עני אתה אני מעשיר אותך. א"ל בבקשה ממך (א"ל) [אל] תעכבני שמא ירגזו עלי אותם הממונים עלי, א"ל מה זה ומה מעשיך, אמר לו אותו האיש מת הוא ובכל יום ויום שולחים אותי לחטוב עצים ושורפין אותי בהם, וא"ל בני מה היתה מלאכתך בעולם שבאת ממנו, א"ל גבאי המס הייתי והייתי מראשי העם ונושא פנים לעשירים והורג עניים, א"ל כלום שמעת מן הממונים עליך אם יש לך תקנה, א"ל בבקשה ממך אל תעכבני שמא ירגזו עלי בעלי פורענות שאותו האיש אין לו תקנה, אלא שמעתי מהם דבר שאינו יכול להיות שאילמלי היה לו לזה העני בן שהוא עומד בקהל ואומר ברכו את ה' המבורך ועונין אחריו ברוך ה' המבורך לעולם ועד או יאמר יתגדל ועונין אחריו יהא שמיא רבא מברך מיד מתירין אותו האיש מן הפורענות ואותו איש לא הניח בן בעולם ועזב אשתו מעוברת ואינו יודע אם תלד זכר מי מלמדו שאין לאותו האיש אהוב בעולם. באותה שעה קיבל עליו ר"ע לילך ולחפש אם הוליד בן כדי שילמדו תורה ויעמידו לפני הצבור, א"ל מה שמך, א"ל עקיבה, ושום אנתתך, א"ל שושניבא, ושום קרתך, א"ל לודקיא. מיד נצטער ר"ע צער גדול והלך ושאל עליו כיון שבא לאותו מקום שאל עליו, א"ל ישתחקו עצמותיו של אותו הרשע, שאל על אשתו, א"ל ימחה זכרה מן העולם, שאל על הבן אמרו הרי ערל הוא אפילו מצות מילה לא עסקנו, מיד נטלו ר"ע ומלו והושיבו לפניו ולא היה מקבל תורה עד שישב עליו מ' יום בתענית יצתה בת קול ואמרה לו ר' עקיבה לך ולמד לו, הלך ולמדו תורה וק"ש וי"ח ברכות וברכת המזון והעמידו לפני הקהל ואמר ברכו את ה' המבורך וענו הקהל ברוך ה' המבורך לעולם ועד יתגדל יהא שמיא רבא. באותה שעה מיד התיירו המת מן הפרעניות מיד בא לר"ע בחלום ואמר יהי רצון מלפני ה' שתנוח דעתך בגן עדן שהצלת אותי מדינה של גיהנם, מיד פתח ר"ע ואמר יהי שמך ה' לעולם ה' זכרך לדור ודור. וכן מצא מורי ה"ר אלעזר מזורמשא [סידור תפילה להרוקח סי' קנ] דתנא דבי אליהו רבא^צ דקטן האומר יתגדל מציל אביו מן הפורענות:

מסכת כלה רבתי פ"ב

[גמ'] איבעיא להו מכפרין עון אבות או לא, ת"ש דר' עקיבא נפק ליהווא אתרא אשכחיה ליהווא גברא דהוי דרי טונא אכתפיה ולא הוה מצי לסגויי ביה והוה צוח ומתאנה, א"ל מאי עבידתך א"ל לא שבקנא איסורא דלא עבידנא בההיא עמא ועכשיו איבא נטורין עילון ולא שבקין לי דאינוח א"ל רבי עקיבא שבקת ברא א"ל בחיך לא ^(ב) תשלין דדחילנא ממלאכי דמוחו לי בפולסי דנורא ואמרין לי אמאי לא תיתי בפריע א"ל אימא ^(ג) ליה דקא ניהותך, א"ל שבקית אתתא מעברתא אזל ר' עקיבא עאל ליהווא מדינתא, אמר להו בריה דפלוני היבא (ליה) אמרו ליה יעקר זכרו דההוא שחיק עצמות א"ל אמאי אמרו ליה ההוא לסטים אכל אינשו ומצער בריתא ולא עוד אלא שבא על נערה המאורסה ביום הכפורים. אול לביתיה אשכח אתתיה מעוברתא נטרה עד דילדה, אזל מהליה לכו גדל אוקמו^ד בני כנישתא לברוכי בקהלא לימים אזל ר' עקיבא ליהווא אתרא איתחזי ליה א"ל תנוח דעתך שהנחת את דעתי: מאי

בראשית רבה מט, ד

ה' על אברהם וגו', תני ר' שמעון בן יוחאי אומר יבֵּל מי שיש לו בן יגע בתורה כאלו לא מת שְׂנֵאֵמֵר לְמַעַן הָבִיא ה' עַל אַבְרָהָם, אַתְּ אֲשֶׁר דָּבַר אֱלֹהֵי לֹא נֶאֱמַר אֱלֹא אַתְּ אֲשֶׁר דָּבַר ה' עֲלִיו.